

OSLO KOMMUNE BYMILJØETATEN
Postboks 636 Løren
0507 OSLO

Deres ref.:
24/93640-5

Vår ref. (saksnr.):
26/2513 - 3

Saksbehandler:
Cathrine Nordeide,

Dato: 13.04.2026

Innspill til veglovutvalget fra Vann- og avløpsetaten

Vann- og avløpsetaten (VAV) viser til brev om innspill til Veglovutvalget. VAV er positiv til at veglova gjennomgås, og vil særlig løfte frem forhold knyttet til avveiningen mellom veginteressen og ledningsinteressen, samt sammenhengen mellom veglov, klimaendringer og håndtering av overvann i urbane områder.

VAV har følgende innspill til utvalget

Veginteressen versus ledningsinteressen

VAV mener dagens veglov er skjevt innrettet i favør av veginteressen, og at dette i praksis gir lite effektive og samfunnsøkonomiske løsninger. Etter VAVs erfaring kan denne skjevheten føre til:

- omlegginger av eksisterende ledningsanlegg
- økte gravearbeider i allerede belastede bygater
- vesentlig høyere kostnader enn nødvendig for samfunnet

Særlig gjelder dette vann- og avløpsinfrastruktur som er den infrastrukturen som ligger dypest i grunnen. Når slike ledninger må flyttes som følge av vegtiltak, medfører dette vesentlig større kostnader enn for andre ledningsaktører. VAV har i flere prosjekter erfart flyttekostnader i størrelsesorden fra 100 000 kroner per løpemeter i sterkt trafikkerte bygater.

VAV mener derfor at det er viktig at ny veglov innrettes slik at man får en lov med mindre skjevhet og som hensyntar helhetsbildet i større grad.

Ny veglov bør i større grad legge til rette for helhetlige avveininger, der hensynet til kritisk infrastruktur, beredskap og livsløpskostnader tillegges vekt på linje med veginteressen.

Veglov i lys av klimaendringer

Videre mener VAV at det er interessant å se ny veglov opp mot klimaendringer, som innebærer mer vann og kraftigere regnskyll lokalt.

Fra VAVs perspektiv reiser dette flere sentrale problemstillinger som bør adresseres i ny veglov, blant annet:

- i hvilken grad vegarealer skal kunne brukes som flomveier
- hvordan vegkonstruksjoner kan bidra til økt infiltrasjon og lokal overvannshåndtering
- ansvar for håndtering av veg- og overvann i urbane strøk, inkludert forurensning

Dette må også ses i lys av nytt Avløpsdirektiv.

Vi viser ellers til vår høringsuttalelse for revidert Gatenormal for Oslo (følger vedlagt) som viser eksempler på både økte anleggskostnader og økt samfunnskostnader på grunn av økt kø etc., og gir eksempler på tilrettelegging for overvannshåndtering. VAV er positive til gjennomgang av veglova, og ber om at våre innspill blir ivaretatt i det samlede innspillet fra Bymiljøetaten.

Med vennlig hilsen

Anna Maria Aursund
direktør

Kari Cecilie Hagen
avdelingsdirektør

Vedlegg:

1. VAV sin høringsuttalelse til revidert Gatenormal for Oslo

Mottakere:

OSLO KOMMUNE BYMILJØETATEN

Postboks 636 Løren

0507

OSLO

Notat

Fra: Stig Malsten

Dato: 19.05.2026

HMS vurdering av økt lengde på kumhalser

Økning av lengden på kumhalser medfører betydelige HMS-konsekvenser og innebærer en klar økning i risiko for liv og helse for driftspersonell.

For det første vil lengre kumhalser gjøre selve entringen av kummer vesentlig vanskeligere. Økt høyde gir større fysisk belastning og reduserer muligheten for effektiv og trygg adkomst. Dette øker risikoen for fall, feilbelastning og uønskede hendelser både ved nedstigning og oppstigning.

Bruk av tripod (trefot) i forbindelse med entring og evakuering vil bli betydelig mer krevende. Økt dybde gjør at stabilitet, wirelengde og kontroll med personell i kum svekkes, noe som igjen øker sannsynligheten for feiloperasjoner og ulykker. I en nødsituasjon vil dette kunne få alvorlige konsekvenser.

Ved en eventuell redningsoperasjon vil bruk av bære være særdeles krevende og i praksis kunne være vanskelig å gjennomføre på en forsvarlig måte. Trang geometri kombinert med økt lengde vil redusere manøvreringsmuligheter og gjøre rask evakuering utfordrende, noe som kan være kritisk ved akutte hendelser som gasspåvirkning eller skade.

Lengre kumhalser vil også gjøre bruk av friskluftsutstyr mer krevende og utrygt. Økt avstand mellom personell og overflate vil stille større krav til utstyr, tilførsel og kontroll, og øke risikoen for tekniske svikt eller utilstrekkelig lufttilførsel.

Driftslagene arbeider alltid minimum to og to. Lengre kumhalser vil i denne sammenheng være til hinder og medføre økt risiko ved heising og firing av utstyr. Tyngre og lengre løft vil gi dårligere kontroll, større belastning på personell og økt fare for uhell.

Konklusjon:

En økning i lengden på kumhalser vil samlet sett forverre arbeidsforholdene betydelig og medføre en klar økning i risiko for liv og helse. Tiltaket vurderes som negativt ut fra et HMS-perspektiv og bør unngås.

Notat

Fra: HMS-leder, Ellen Birkeland
Dato: 2020-01-14

HMS-forhold knyttet til dype kummer med stor overdekning

Vann og avløpsetaten (VAV) drifter, vedlikeholder og håndterer akutte hendelser knyttet til ledningsnett i Oslo Kommune 24/7, 365 dager i året. VAV tilstreber en trygg arbeidshverdag for ansatte og andre med tjenstlig behov til våre anlegg, ut fra en enkeltvis og samlet vurdering av faktorer i arbeidsmiljøet som innvirker på arbeidstakernes fysiske og psykiske helse.

Tilgang til ledningsnett utføres primært via kummer. Kummene er sentrale driftspunkter for tilsyn, drift og vedlikehold og akutt beredskap ved lekkasjer, hendelser og brann. All utforming, prosjektering og beliggenhet er sentralt ift generell sikkerhet og hensiktsmessighet for våre ansatte. Adkomst, sikkerhet, kommunikasjon og mulighet for evakuering påvirkes direkte som følge av utforming og beliggenheten av disse kummene.

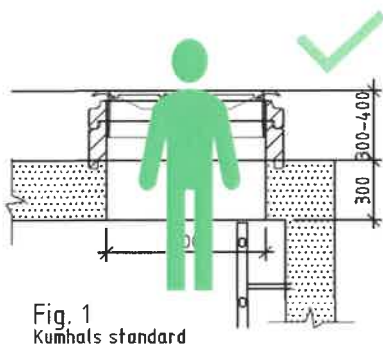

Fig. 1
Kumhals standard

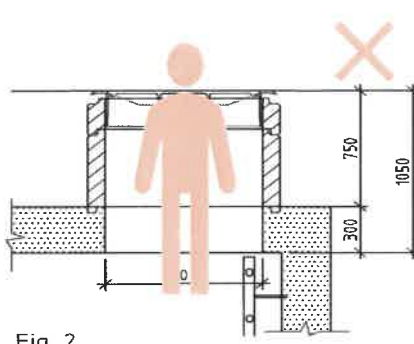

Fig. 2
Kumhals 1050 ved senking av kum
(ev: lengre om dekktrykkelsen må økes)

Adkomst til dype kummer

Dype kummer med lang hals gir større praktiske utfordringer knyttet til både luftforhold og generell adkomst. Entrering og tilkomst med nødvendig medbrakt utstyr som verktøy, tekniske hjelpemidler og påbudt verneutstyr gir en større risiko for ulykker knyttet til arbeidet og selve entringen. Utstyret er omfangsrikt både i bredde og lengde og må ofte håndteres med forsiktighet. Ved bruk av nødvendig og påbudt arbeidsklær og verneutstyr som eks. hjelm, friskluftsutstyr, sikkerhetsline etc som skal benyttes, er det svært lite hensiktsmessig også praktisk sett.

Sikkerhet og rømning / redning ut av dype kummer.

Ved uønskede hendelser, ulykker eller sykdom som inntreffer i kummer med dyp hals, er selve evakueringen vanskeligere. Ved arbeid i trange rom / kummer som kan inneholde helsefarlige eller eksplosive gasser eller der lavt oksygeninnhold raskt kan oppstå, er det kritisk for liv og helse at man kan evakuerer raskt og sikkert. Bruk av bære er ikke mulig, og tripod redningsutstyr med sele er svært utfordrende og mer tidkrevende med skadde eller bevisstløse personer. Opplevelsen av at selve rømningsveien er vanskelig og mer utilgjengelig er også i strid med arbeidsmiljøkravene om å ikke utsettes for uheldige fysiske eller psykiske belastninger og sikre at sikkerhetshensyn ivaretas.

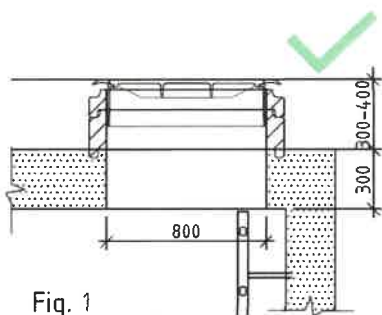

Fig. 1
Kumhals standard

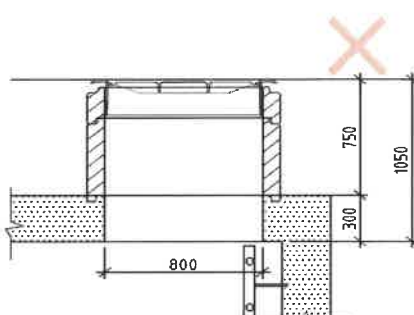

Fig. 2
Kumhals 1050 ved senking av kum
(ev: lengre om dekktrykkelser må økes)

Kommunikasjon

Ved arbeid der det kan være fare for drukning, fall, oksygenmangel i luften, farlig gasskonsentrasjon eller annen fare for liv eller helse, skal minst en person tillegges oppgaver som sikkerhetsvakt, som skal være tilstede på utsiden av arbeidsstedet og ha nødvendige hjelpemidler og verne- og førstehjelpsutstyr til rådighet. Mulighet for visuell kontakt og det å holde ansatte under oppsyn er vanskelig eller ikke mulig dersom dype kummer benyttes.

Brann og redningstjenester / tilkomst ved akutt teknisk beredskap

I akutte tilfeller der nødetater (brann og redningstjenesten) har akutt behov for tilgang er det svært viktig at tilgjengelig infrastruktur er utformet hensiktsmessig.

Oppsummering

Det er muligens ikke utført en god risikovurdering av konsekvensene ved å utforme kummene slik, mht rask og effektiv mulighet for adkomst og rømning eller slik at både generell sikkerhet og arbeidsforholdene er tilstrekkelig ivaretatt. VAV mener derfor at det å endre designet på kummer til dype kummer med stor overdekning (lang hals) er lite ønskelig og i strid med arbeidsmiljøloven og underliggende forskrifter på flere områder. Det henvises til Arbeidsmiljøloven §4-4, Forskrift om utforming og innretning av arbeidsplasser og arbeidslokaler(arbeidsplassforskriften) §4.2 rømnings og redningsutstyr, §2.21 rømningsveier og nødutganger samt til Forskrift om utførelse av arbeid, bruk av arbeidsutstyr og tilhørende tekniske krav (forskrift om utførelse av arbeid) - Kapittel 23. Risikovurderinger, opplæring og informasjon ved manuelt arbeid.